

Skog Alnarp

Brandhistorien uppbered sig

Kunskap om historiska skogsbränder hjälper till att förutse kommande hot om bränder.

– Inom några år tror jag vi kan vi göra prognoser som bidrar till en bättre beredskap, säger forskare Igor Drobyshev.

Han har bra koll på landets skogsbränder de senaste 500 åren. På ett område (Muddus nationalpark) har brandhistorien kartlagts tusen år bakåt i tiden!

Genom att studera trädens årsringar (dendrokronologi) får forskarna en exakt åldersdatering av olika historiska fakta som kan avläsas genom årsringarna. Dit hör ”brandljud”, vilket är spår av bränder bland årsringar på träd som överlevt eldens härjningar. Ibland är det även möjligt att avläsa när på året branden började, exempelvis våren 1426.

TILLSAMMANS bildar brandljuden ett mönster som visar att årets bränder långt ifrån är unika. Det har varit betydligt värre.

– Vi har dokumenterat historien på ett 60-tal områden över hela landet. Riktigt illa var det år 1652. Det året har vi brandljud på över hälften av platserna. Med andra ord härjade då bränder i hu-

vuddelen av landets skogar, berättar Igor Drobyshev.

Det var kulmen på en lång period med många bränder under det som kallas lilla istiden, vilket kan låta lite motsägelsefullt eftersom det var en relativt kall period, men det var torka, hårda vindar och många åskväder som orsakade dem.

– I de långa historiska perspektiven har klimatet förändrats en hel del och forskningen visar tydliga samband mellan ett förändrat klimat och antalet skogsbränder.

GENOM att hitta sambanden mellan bränder och olika klimat-händelser räknar forskarna med att kunna förutse brandrisken inför kommande säsong.

Det handlar om storskaliga fenomen, som rörelsemönster i atmosfären, havets temperatur, golfströmmen och nordatlantströmmen. När ett antal parametrar samverkar ökar risken för skogsbränder markant.

Trädet har överlevt sex skogsbränder; 1612, 1672, 1689, 1750, 1889 och 1929. De gör alla tydliga avtryck i årsringarna genom ”brandljud”.

Igor Drobyshev med en låda skogshistoria som analyseras i laboratoriet.

– Genom att förutse hoten ges möjlighet kraftsamla och höja beredskapen i god tid i stället för att nödgas söka brandflyg och annan utrustning först när olyckan är ett faktum. Vi vet att klimatförändringar medför ökade risker och forskningen kan hjälpa till med underlag för att anpassa resurserna då de behövs som mest, säger Igor Drobyshev.

Han är engagerad i flera internationella forskningsprojekt inom området, däribland ett nystartat holländskt projekt som ska jämföra sambanden mellan de senaste bränderna och olika klimat-data.

Därigenom ökar precisionen i prognoserna.

Internationellt är det ett växande forskningsområde

och Sverige ligger i framkant. – Tillsammans med kollegor arbetar vi med brandhistorik och prognoser för hela den boreala zonen. Laboratoriet i Alnarp är unikt i världen genom att det redan från början byggdes upp med inriktning på brandhistorik, säger Igor Drobyshev.

Han är också engagerad ett laboratorium på Kanadas östkust i Qubeck och ett dendrokronologiskt laboratorium i ryska Karelen som byggts upp med kunskap från Alnarp.

En av de många pusselbitar man arbetar med på dendro-labbet i Alnarp är att dokumentera historien bortom Uralbergen.

– Bränderna för hundratals år sedan hjälper oss i sitt sammanhang att förutse morgondagen, säger Igor Drobyshev.